

**UCHWAŁA NR X/64/19
RADY GMINY KOBYLIN-BORZYMY**

z dnia 16 grudnia 2019 r.

**w sprawie aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kobylin-Borzymy na
lata 2017-2024**

Na podstawie art 16b, art. 17 ust. 1 pkt 1 oraz art. 110 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1507) oraz ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się aktualizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kobylin-Borzymy na lata 2017-2024 w części II. 2 HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII na lata 2020-2022, stanowiącą załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kobylin-Borzymy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Kazimierz Kłoskowski

AKTUALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KOBYLIN BORZYMYS NA LATA 2017-2024

II. 2 HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII NA LATA 2020-2022

Zgodnie z zasadami wdrażania strategii i systemem aktualizacji, opisanymi w rozdziale III, **Koordinator wdrażania strategii OPS Kobylin-Borzymy** wprowadza zmiany w dokumencie strategicznym raz na 3 lata, w tym w części „programowej” (kierunki działania i harmonogram). Zmiany proponowane przez Koordynatora, są opiniowane i zatwierdzane przez Radę Gminy. Po wprowadzeniu zmian w strategii Koordynator Zespołu zobowiązany jest dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom informację o dokonanej aktualizacji strategii.

PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ NA LATA 2020-2022

Analizę tendencji i wniosków w zakresie problemów społecznych, zgodnie z art. 16 b ustawy o pomocy społecznej oraz potrzebami monitoringowymi do harmonogramu Strategii, Koordynator oparł o informację Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2018, a także o materiały, będące w posiadaniu Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobylinie-Borzymach lub udostępnione przez GUS, Urząd Gminy, PUP w Wysokiem Mazowieckiem, sprawozdania merytoryczne i finansowe Ośrodka Pomocy Społecznej.

Według stanu na 31 grudnia 2018 r., liczba ludności gminy Kobylin-Borzymy wyniosła 3 252 osób, z czego mniejszą grupę - 1 566 osób, czyli 48,1 % stanowiły kobiety, a 1 686 osób, czyli 51,9 % mężczyźni.

Struktura ludności gminy w 2018 roku przedstawiała się następująco:

osoby w wieku **przedprodukcyjnym stanowiły 16,4 %**,

osoby w wieku **produkcyjnym 60, 8%**,

a w wieku **poprodukcyjnym 22,8 %**.

Spadek liczby ludności w gminie na przestrzeni lat 2014-2019 wynosi 219 osób, czyli **6,4%** od 3 471 osób w roku 2015 do 3 252 osób w roku 2018.

Demografia jest ważnym czynnikiem wpływającym na zachodzące procesy społeczne. Do najważniejszych z nich należą przyrost naturalny, przeciętna długość życia, wskaźnik gęstości zaludnienia, równowaga pomiędzy płciami.

Według dostępnych danych zamieszczonych na stronie Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Białymstoku za rok 2018 w **powiecie jest ujemny przyrost naturalny.**

Tendencje zmniejszania się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym na korzyść liczby osób w wieku poprodukcyjnym są zbieżne z tendencją ogólnokrajową. Według danych Eurostatu liczba ludności Polski w 2020 r. w wieku powyżej 60 roku życia będzie bliska 25 % populacji kraju (dane z strony mpips.gov.pl) Natomiast rzeczywisty poziom ludności gminy w wieku poprodukcyjnym w roku 2018 już przekroczył 22,8%.

Również gęstość zaludnienia jest niska. Wg. WUS Białystok na 1 km² w województwie podlaskim przypadało 59 mieszkańców, w **gminie Kobylin-Borzymy było to jedynie 27 mieszkańców.**

Na terenie gminy zawarto w roku 2018 – 17 małżeństw, urodziło się 34 dzieci. Jednak nastąpiło 39 zgonów, co wskazuje na ujemny (-5) przyrost naturalny.

Saldo migracji w roku 2018 wyniosło -22 osoby.

Tym niemniej biorąc pod uwagę "starzenie się" populacji mieszkańców gminy i liczbę oferowanych usług opieki i pielęgnacji konieczne będzie w najbliższych latach dążenie do zapewnienia większej liczby usług opiekuńczych ze względu na rosnące potrzeby w tym zakresie.

Obok tendencji spadku demograficznego i ukierunkowania działań pomocowych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, potrzeba wsparcia ukierunkowanego na **rodziny ubogie w gminie oraz rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.** Takie cele strategiczne mają odzwierciedlenie w dokumencie, a kierunki dotąd realizowane zostały poddane ocenie i analizie przez OPS w Kobylinie Borzymy w perspektywie prognoz społecznych.

Charakter gminy (rolniczy) powoduje, że udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności jest stosunkowo niewielki w porównaniu z pozostałymi gminami powiatu wysokomazowieckiego i nadal spada. Udział ten wyniósł na koniec 31 grudnia 2018 r. w gminie ok. 1 % (51 osób), w roku 2015 wynosił 4% i jest to najniższy poziom liczby bezrobotnych w powiecie.

Pomoc i wsparcie w gminie Kobylin-Borzymy w 2018 roku uzyskało 183 osób, co stanowiło 5,5 % wszystkich mieszkańców gminy, w stosunku do 2017 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zwiększyła się o 10 osób.

W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 33 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2017 o 2 osoby.

W gminie Kobylin-Borzymy najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie **powodami ubiegania się o pomoc społeczną**, wskazanymi przez ośrodek pomocy społecznej w 2018 roku było kolejno:

ubóstwo - 40 rodzin,

niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba - 29 rodzin,

potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym również wielodzietność – 19 rodzin.

W zasobach infrastruktury społecznej gminy znajduje się 1 przedszkole wraz z oddziałem przedszkolnym przy szkole, dysponujących ok. 60 miejscami. Gmina dysponuje Biblioteką Publiczną. Mieszkańcy mają zapewnioną opiekę zdrowotną. Instytucją pomocy społecznej służącą zaspokajaniu potrzeb mieszkańców Ośrodek Pomocy Społecznej. Na terenie gminy nie realizowano usług opiekuńczych. Gmina nie posiada asystenta rodziny. W gminie Kobylin-Borzymy w obszarze pomocy i wsparcia współpracuje się z organizacjami pozarządowymi takimi, jak: Bank Żywności w Suwałkach, Stowarzyszenie "Łabędź".

Ze świadczeń niepieniężnych, przyznawanych w ramach programu wieloletniego "Pomoc Państwa w zakresie dożywiania" korzystało w roku 2018 - 42 dzieci . W tym przypadku również **widać tendencję zniżkową** (59 dzieci korzystało z posiłków w roku 2017).

Liczba pobierających w roku 2018 świadczenie wychowawcze wyniosła 214 rodzin. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 24 rodzin (co stanowi spadek o ok. 10% w stosunku do roku poprzedniego).

Liczba pobierających w roku oceny zasiłek rodzinny wyniosła 171 rodzin. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 23 rodziny (co stanowi spadek o ok 12 % w stosunku do roku poprzedniego).

WNIOSKI I PROGNOZY NA LATA 2020-2022

Mając na względzie analizę zasobów pomocy społecznej Gminy Kobylin-Borzymy przy planowaniu zadań na kolejne lata warto zwrócić uwagę na następujące kwestie:

1. **Konieczność organizowania usług na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, działań opiekuńczych i specjalistycznych.** W wyniku starzenia się społeczeństwa należy spodziewać się dalszego wzrostu liczby osób umieszczanych w domach pomocy społecznej, a co za tym idzie, wzrostu kosztów ponoszonych przez

gminę. Wśród tych osób w szczególnej sytuacji są osoby psychicznie chore, którym trudno jest zapewnić wystarczającą opiekę w środowisku zamieszkania.

2. **Osoby korzystające z pomocy społecznej, to osoby przede wszystkim ubogie, wielodzietne i z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.** W celu ograniczenia ich ubóstwa, należy rozwijać formy współpracy z ngo i parafiami, aby poszukiwać rozwiązań tej sytuacji; wykorzystywać programy i projekty celowe, w tym Lokalnej Grupy Działania, realizować działania obszarów ekonomii społecznej i aktywnej integracji.

3. Na terenie gminy Kobylin-Borzymy przeważają mieszkańcy w wieku produkcyjnym. Jednakże spora część młodych ludzi emigruje z terenów wiejskich do miasta, a także za granicę. **Rynek pracy jest ubogi, jednak bezrobocie jest ukryte,** gdyż mieszkańcy gminy posiadają gospodarstwa rolne przekraczające dozwolony próg pozwalający na rejestrację w Urzędzie Pracy. Osoby te są potencjalnymi wnioskodawcami świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. W dłuższej perspektywie należałoby podjąć wszelkie **możliwe działania zwiększające zatrudnienie.**

4. **Liczba osób korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności utrzymuje się na wysokim poziomie.** W wielu przypadkach długotrwała choroba prowadzi do orzeczenia o niepełnosprawności, co w konsekwencji utrzymuje wysoką liczbę wypłacanych zasiłków stałych, które w głównym stopniu wypłacane są z powodu niezdolności do pracy. Należy zwrócić uwagę na usługi profilaktyki zdrowia i rehabilitacji.

5. Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej wymaga zapewnienia pomocy rodzinom, w których zdiagnozowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Związane jest to z zabezpieczeniem środków finansowych **na zatrudnienie asystenta rodziny, poradnictwa rodzinnego, prawnego i specjalistycznego.**

Wnioski te znajdują odzwierciedlenie w poniższym harmonogramie strategii na lata 2020-2022.

2. HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII W LATACH 2020-2022

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie została opracowana w odpowiedzi na problemy i potrzeby społeczne. Poniższy harmonogram prezentuje wybrane kierunki działania, określone jako priorytetowe do realizacji na najbliższe lata. Część z zadań i działań określonych do realizacji ma już zabezpieczone finansowanie ze środków zewnętrznych lub gminnych. Pozostałe wymagają pozyskania środków zewnętrznych, pomocowych lub zabezpieczenia ich w sposób wiążący przez Radę Gminy.

LP z listy zadań	CELE STRATEGICZNE/ KIERUNKI DZIAŁANIA	INSTYTUCJE ODPOWIEDZIALNE	WAGI	2020-2022	Funkcjonowanie lokalnego zespołu interdyscyplinarnego.	Źródła finansowania
WZMOCNIENIE OBYWNICTWA						
1.	<p>Prowadzenie działań na rzecz rodzin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zespołu interdyscyplinarnego, • prowadzenie punktów pomocy: specjalistycznej, prawnej i innych, • uruchomienie terapii i wsparcia dla rodzin z trudnościami we współpracy z PCPR 	OPS, urząd gminy, przedstawiciele zespołu, specjaliści	Bardzo ważne	2020-2022	<p>Funkcjonowanie lokalnego zespołu interdyscyplinarnego. Prowadzenie min raz w tygodniu poradnictwa specjalistycznego, prawnego, korzystanie z poradnictwa PCPR.</p>	<p>Środki własne samorządu, zlecone MRPIPS, samorządu województwa, zewnętrzne</p>
2.	Wsparcie finansowe, rzeczowe i merytoryczne (na zasadach współpracy z OSP), klubów sportowych oraz grup nieformalnych.	GKRPA, Policja, OPS, biblioteka publiczna, instytucje pomocowe	Bardzo ważne	2020-2022	Organizacja minimum 3 wydarzeń z OSP i innymi instytucjami w roku (Dni Rodziny, imprezy edukacyjne, profilaktyczne) Realizacja zaplanowanego, gminnego kalendarza imprez.	<p>Budżet samorządu, GKRP, środki zewnętrzne</p>
3.	Realizacja: Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie oraz Gminnego programu Wspierania Rodziny.	Szkoła, Policja, OPS, GKRP, Sąd, instytucje pomocowe	Bardzo ważne	2020-2022	Zgodnie ze wskaźnikami w programach	Zgodnie z budżetem programów

4.	Podnoszenie kwalifikacji i edukacja gminnych kadr pomocowych, pozyskiwanie i zatrudnianie specjalistów na potrzeby gminnej społeczności, w tym w obszarze pracy z rodziną. Udział w programie Liderzy Kooperacji.	OPS, urząd gminy, przedstawiciele zespołu, specjaliści	ważne	2020-2022	Minimum 2 szkolenia w roku kalendarzowym. Wdrożenie projektu na rzecz kooperacji gminno-powiatowej Liderzy Kooperacji.	ROPS w Białymstoku zewnętrzne
5.	Coroczne informowanie radnych i decydentów o istniejących potrzebach i kwestiach społecznych	OPS, przew. rady, koordynatorzy projektów	Ważne	Do 30.04 każdego roku kalendarzowego	Przygotowanie OZPS i rekomendacji co rok do końca kwietnia. Udział koordynatora strategii w Sesji Rady/przedstawienie rekomendacji.	Bezinwestycyjne
ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI USŁUG DLA RODZIN I MŁODZIEŻY						
1.	Realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich	Urząd Gminy OPS, szkoły, poradnie, OSP, biblioteka publiczna	Bardzo ważne	Zgodnie z rokiem szkolnym	Realizacja programów: a) dożywiania w szkołach dla 42 dzieci b) Organizacja wycieczki wakacyjnego min 10 dzieciom najuboższym	Budżet samorządu, GKRPA, OPS, MPiPS- zadania zlecone Stowarzyszenie LGD Narew
2.	Tworzenie i wdrażanie programów w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży szkolnej.	Urząd Gminy, OPS, szkoły, GKRPA, OSP, biblioteka publiczna Stowarzyszenie LGD Narew	Bardzo ważne	Zgodnie z harmonogramami projektów	Wdrażanie szkolnych i pozaszkolnych projektów ukierunkowanych na wyrównanie szans edukacyjnych, min 2 w roku. Aktywizacja społeczności podczas Dnia Rodziny – czerwiec, Dnia Sprzątania, Biesiady Miodowej. Wypracowanie i wdrożenie lokalnego programu aktywności lokalnej ukierunkowanego na dzieci i młodzież.	Budżet samorządu, GKRPA, środki zewnętrzne EFS, Stowarzyszenie LGD Narew

3.	Kontynuacja systematycznej współpracy samorządu lokalnego z instytucjami i jednostkami w zakresie edukacji i profilaktyki, technologii IT.	Urząd Gminy, OPS, szkoły, GK RPA, OSP, Narwiański Park Narodowy w Kurowie Stowarzyszenie LGD Narew	Bardzo ważne	Zgodnie z harmonogramami projektów	Realizacja zamierzeń zapisanych w Programie Współpracy z organizacjami Pozarządowymi. Wdrożenie celowych projektów edukacyjnych i profilaktycznych do dzieci i młodzieży szkolnej i pozaszkolnej.	Budżet samorządu, GK RPA, środki zewnętrzne EFS Stowarzyszenie LGD Narew
WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA I NIE						
1	Organizowanie spotkań integracyjnych osobom starszym, niepełnosprawnym i ich rodzinom, w tym prowadzenie Klubu Seniora.	OPS, biblioteka publiczna, instytucje pomocowe, Narwiański Park Narodowy w Kurowie, szkoły, parafia Stowarzyszenie LGD Narew, OSP	Bardzo ważne	2020-2022	Przeprowadzenie min raz w kwartale wydarzeń dla osób starszych/niepełnosprawnych. Wdrożenie systemu profilaktycznego KOPERTY ŻYCIA dla 100 seniorów. Założenie i prowadzenie Klubu Seniora dla min 20 osób.	Środki własne samorządu, zlecone MRPIPS, samorządu województwa, zewnętrzne, ROPS w Białymstoku
2	Zapewnienie aktywnego uczestnictwa osób starszych, niepełnosprawnych, ubogich w życiu społeczności lokalnej: <ul style="list-style-type: none"> Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i interwencyjnej 	OPS, biblioteka publiczna, instytucje pomocowe, Stowarzyszenie LGD Narew, parafia	Bardzo ważne	2020-2022	Pozyskanie animatorów środowiskowych dla osób starszych. Systematyczna likwidacja barier we współpracy z PCPR i PFRON. Pomoc w organizacji rehabilitacji i pomocy dietetycznej, psychologicznej w ramach projektu Liderzy Kooperacji.	Środki własne samorządu, zlecone MRPIPS, samorządu województwa, zewnętrzne ROPS w Białymstoku

Realizacja Strategii odbywać się będzie również poprzez wdrażanie innych niezbędnych programów i projektów, mających na celu pomoc mieszkańcom w rozwiązywaniu zgłaszanych potrzeb.